

Seat No. : _____

XT-110

April-2013

B.A. Sem. II

Economics – EC-I-112

(Indian Economy)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (અ) આંતર માળખાના ઉદ્યોગોની સમજૂતી આપો. 7

અથવા

ભારતમાં નાના પાયાના ઉદ્યોગોની મર્યાદાઓ જણાવો.

(બ) ભારતમાં જાહેરક્ષેત્રનું મહત્ત્વ સમજાવો. 7

અથવા

ભારતમાં ખાનગીક્ષેત્રનું મહત્ત્વ વર્ણવો.

2. (અ) ભારતની રાષ્ટ્રીય આવક અને રોજગારીમાં સેવાક્ષેત્રનો ફાળો જણાવો. 7

અથવા

સેવાક્ષેત્રનું વર્ગીકરણ આપી ભારતમાં સેવાક્ષેત્રનું મહત્ત્વ સમજાવો.

(બ) ખેતીક્ષેત્રના અસંગઠિત શ્રમિકોની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો. 7

અથવા

ઉદ્યોગક્ષેત્રના અસંગઠિત શ્રમિકોની સમસ્યાઓ જણાવો.

3. ટૂંકનોંધ લખો : 16

(1) ભારતના સ્ટીલ ઉદ્યોગ પર નોંધ લખો.

અથવા

ઉદ્યોગોનું ઉપયોગ આધારિત વર્ગીકરણ સમજાવો.

(2) ભારતમાં જાહેર ઉદ્યોગોની કોઈપણ ત્રણ મર્યાદાઓ જણાવો.

અથવા

ભારતમાં ખાનગી ઉદ્યોગોની કોઈપણ ત્રણ મર્યાદાઓ જણાવો.

(3) ભારતના અસંગઠિત ક્ષેત્રના લાભો

અથવા

ભારતના અસંગઠિત શ્રમની સલામતી માટેનાં પગલાં સૂચવો.

(4) સેવાક્ષેત્રમાં મૂડી રોકાણના વલણો આપો.

અથવા

ભારતમાં ઊર્જાક્ષેત્રે પ્રગતિ જણાવો.

4. ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે છ)

12

- (1) શ્રમપ્રધાન ઉદ્યોગ કોને કહેવાય ?
- (2) નાના ઉદ્યોગોની વ્યાખ્યા આપો.
- (3) 'ખાનગી ક્ષેત્ર'નો અર્થ સમજાવો.
- (4) માળખાગત સવલતો એટલે શું ?
- (5) અસંગઠિત શ્રમનો અર્થ આપો.
- (6) ભારતીય ખેત મજૂરની વ્યાખ્યા આપો.
- (7) પ્રાથમિક ક્ષેત્રમાં કઈ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે ?
- (8) સેવાક્ષેત્રનો અર્થ આપો.

5. સાચો ઉત્તર પસંદ કરો :

14

- (1) લોખંડ અને પોલાદ ઉદ્યોગને વર્ગીકૃત કરો.
  - (a) શ્રમ પ્રધાન
  - (b) મૂડી પ્રધાન
  - (c) પાયાનો
- (2) મૂડી પ્રધાન ઉદ્યોગમાં રોજગારીની તકો કેવી હોય છે ?
  - (a) ઓછી
  - (b) મધ્યમ
  - (c) વધુ
- (3) 1951 માં જાહેરક્ષેત્રના સાહસોમાં _____ મૂડી રોકાણ થયું હતું.
  - (a) 29 કરોડ
  - (b) 30 કરોડ
  - (c) 50 કરોડ

- (4) ભારતમાં _____ ક્ષેત્રના એકમો સામાજિક ન્યાય સ્થાપવામાં મહત્વનો ફાળો આપે છે.
- (a) જાહેર
(b) ખાનગી
(c) સંયુક્ત
- (5) ભારતમાં નાના ઉદ્યોગ માટે રોકાણ મર્યાદા _____ રૂપિયા છે.
- (a) 1 કરોડ
(b) 2 કરોડ
(c) 3 કરોડ
- (6) આંતર માળખાના મુખ્ય _____ ઘટકો છે.
- (a) ત્રણ
(b) ચાર
(c) પાંચ
- (7) ભારતમાં આર્થિક સુધારા _____ વર્ષથી અમલી બન્યા.
- (a) 1980
(b) 1991
(c) 1995
- (8) ભારત સરકારનું સૌથી મોટું જાહેર સાહસ _____ છે.
- (a) રેલ્વે
(b) ટેલિકોમ
(c) એર ઈન્ડિયા
- (9) સંદેશાવ્યવહાર _____ પ્રકારે વર્ગીકૃત થાય છે.
- (a) બે
(b) ત્રણ
(c) ચાર
- (10) ભારતમાં _____ માં લઘુત્તમ વેતનધારો ઘડવામાં આવ્યો.
- (a) 1948
(b) 1950
(c) 1956

- (11) ભારતમાં _____ ઊર્જાનો મુખ્ય સ્ત્રોત છે.
- (a) કોલસો
  - (b) વીજળી
  - (c) અણુ ઊર્જા
- (12) ભારતમાં મજબૂત ઔદ્યોગિક પાયો _____ ક્ષેત્રથી ઊભો થયો.
- (a) જાહેર
  - (b) ખાનગી
  - (c) સંયુક્ત
- (13) _____ બેંકો નાના ઉદ્યોગોને ધિરાણની અગ્રતા આપે છે.
- (a) ખાનગી બેંક
  - (b) રાષ્ટ્રીયકૃત બેંક
  - (c) વિદેશી બેંક
- (14) નાગરિક ઉદ્યન ખાતાની રચના _____ વર્ષમાં કરવામાં આવી.
- (a) 1927
  - (b) 1930
  - (c) 1940
-

Seat No. : _____

XT-110

April-2013

B.A. Sem. II

Economics – EC-I-112

(Indian Economy)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) Explain the infrastructure industries. 7

OR

Give limitations of small scale industries in India.

- (b) Give importance of public sector industries in India. 7

OR

Describe the importance of private sector in India.

2. (a) Give contribution of service sector in National Income and employment in India. 7

OR

Classify services and give importance of service sector in India.

- (b) Describe the characteristics of unorganized labourers of agricultural sector. 7

OR

Describe the problems of unorganized labourers of industrial sector.

3. Write short notes : 16

- (1) Write a note on Iron and steel industry of India.

OR

Explain the classification of industries on the basis of uses.

- (2) Explain any three points of limitations of public sector industries in India.

OR

Explain any three points of limitations of private sector industries in India.

- (3) Advantages of unorganized sector in India.

OR

Suggest some measures for security of unorganized workers in India.

- (4) Show trends of Investment in the service sector.

OR

Explain the progress of energy sector in India.

4. Answer in short (any **six**) :

12

- (1) What is labour intensive industry ?
- (2) Give definition of small scale industries.
- (3) Give meaning of private sector.
- (4) What is meant by infrastructure facilities ?
- (5) What is meant by 'unorganized labour' ?
- (6) Define Indian agricultural labourer.
- (7) Which matters are included in primary sector ?
- (8) What is meant by 'service sector' ?

5. Choose the right answer :

14

- (1) Classify the iron and steel industry
  - (a) Labour intensive
  - (b) Capital intensive
  - (c) Basic
- (2) How many opportunities of employment are in capital intensive industries ?
  - (a) Less
  - (b) Medium
  - (c) Big
- (3) In 1951 _____ capital was invested in public enterprises.
  - (a) 29 crores
  - (b) 30 crores
  - (c) 50 crores

- (4) _____ sector enterprises have contributed important share to establish social justice.
- (a) Public
  - (b) Private
  - (c) Joint
- (5) Investment limit for small scale industries is ₹ _____ in India.
- (a) 1 crore
  - (b) 2 crore
  - (c) 3 crore
- (6) Main components of infrastructure are _____.
- (a) three
  - (b) four
  - (c) five
- (7) Economic Reforms in India took place since _____ year.
- (a) 1980
  - (b) 1991
  - (c) 1995
- (8) _____ is the biggest public enterprise of Government of India.
- (a) Railway
  - (b) Telecom
  - (c) Air India
- (9) Telecommunication is classified in _____ types.
- (a) two
  - (b) three
  - (c) four
- (10) In India the Minimum Wages Act was implemented in _____ year.
- (a) 1948
  - (b) 1950
  - (c) 1956

- (11) _____ is the main source of energy in India.
- (a) Coal
  - (b) Electricity
  - (c) Atomic energy
- (12) The strong industrial base established due to _____ sector in India.
- (a) Public
  - (b) Private
  - (c) Joint
- (13) _____ banks give priority to small scale industries for credit.
- (a) Private bank
  - (b) Nationalised bank
  - (c) Foreign bank
- (14) Civil Aviation Department was established in _____ year.
- (a) 1927
  - (b) 1930
  - (c) 1940
-